

Zaza Aydın ve Kurumlarının Basın Açıklaması - 2

Tunceli Üniversitesinden bir grup öğrenci adına yapılan açıklamada, 'üniversite yönetiminin seçmeli Kürtçe derslerinde Zazaca *lehçesini* (!) Kürt dilinden ayrı tutma anlayışı' protesto edildi.

Dünyanın hiç bir yerinde bu mantık kabul edilemez; çünkü inkarcı ve ırkçıdır. Türkiye'de yıllardır Kürtçe, Zazaca ve diğer dillerin okullarda ve basın-yayın organlarında konuşulması, yazılması yasaktı. Geline aşamada gündeme gelen görelî demokratik gelişmeler ikinci dillerde sınırlı serbestlik sağladı. Bunun bir yansıması olarak, bazı eksiklikleri olsa da, bazı üniversitelerde Kürtçe ve Zazaca öğretiminde olumlu adımlar atıldı. Bu çabaların daha da gelişmesini, çağdaş, demokratik standartlarda boyut kazanmasını umuyoruz. Ayrıca bu gelişmeler sadece üniversitelerle sınırlı kalmamalı anaokullarında, ilk ve orta öğretim kurumlarında ana dilde eğitimi de içine almalıdır.

Zazaca'nın Kürtçe'den farklı bir dil olduğunu kanıtlayacak birçok neden vardır. Yapısal fonolojik, morfolojik, sosyolojik, psikolojik, kültürel ve coğrafi farklılıkları bir yana, tek başına bu iki dil topluluğunun birbirlerini anlamamaları bile önemli bir ölçüttür. İki farklı dil bakışıyla bu farklılıklar göz önüne alındığında, Zazaca ile Kürtçe'nin aynı kategoride değerlendirilip aynı anda öğretilmeleri gerçekçi değildir. Bunu sadece biz söylemiyoruz, bizi doğrulayan tarafsız, bağımsız batılı dilbilimciler de var. Yine, batı üniversitelerinde akademik çalışma yapan kendi dilbilimcilerimiz de var. Örneğin Berlin Teknik Üniversitesi'nden Dr. Zülfü Selcan ile şu anda Frankfurt Üniversitesi'nde dilbilim çalışmalarını yürüten Mesut Keskin de aynı gerçekliğe parmak basıyorlar. Ayrıca, Zaza dili üzerine ürün veren ve aynı gerçeği söyleyen daha birçok Zaza aydını var.

www.zazaki.de , <http://titus.uni-frankfurt.de>,

Prof. Dr. Jost Gippert, Zazaca'nın Tarihsel Gelişimi, 1996

Dr. phil. Zülfü Selcan, Zaza Dilinin Gelişimi, 1997;
Grammatik der Zaza-Sprache [Zaza Dilinin Grameri, 1998]

Prof. Dr. Ernst Kausen, Zaza, 2006

Dr. Terry Lynn Todd, A Grammar Of Dimili, Also Known AS ZAZA, 1985

Kürt milliyetçileri, Zazaca'nın yok olması için çeşitli taktikler ve politikalar deniyorlar. Bunlardan biri de üniversitelerde, okullarda, televizyonlarda Zazaca üzerine yapılabilecek çalışmalara engel olmaktır. Bu arada Zazaca üzerine çalışma yapmayı *Zazaca lehçesini* (!) Kürt dilinden ayrı tutmaya yönelik bir çaba gibi görmektedirler. Böylece Türkiye kamuoyunu etkilemek, buna izin veren kurumları, üniversiteleri zan altında bırakmak istiyorlar. Bu durum, demokratik normlarda çağdaş olmayan Türkiye'de bir tehlikeye işaret etmektedir. Yani, bu argümandan yola çıkarak, bazı kurum ve kuruluşlar, öyleyse ne haliniz varsa görün, desin istiyorlar. TRT'nin Kürtçe kanala izin verirken, Zazaca yayın kanalına yanaşmaması böyle bir anlayışın ürünüdür.

Zazaca'nın Kürtçe'nin bir *lehçesi* olduğu savı tamamen siyasidir ve bilimsel dayanaktan yoksundur. Zazacanın gelişmesinin Kürtleri böleceği ise gerçekliği olmayan, art niyetli bir sav, temeli olmayan bir fobidir. Bu, Zazaca'yı yok etme mantığını yanlış gerekçelere bağlama çabasıdır. Zazaların da kendilerini inkar etmelerini dayatıyorlar. Oysa onlar da biliyorlar ki, birinin kendi ana dilinin yok olmasını istemesi gönüllü olarak ölmeyi istemesi gibi bir şeydir. Kürt ve pro-Kürt gruplar Zazaları siyasi baskı ve tehdit altında tutarak Zaza dilini adım adım eritmeye çalışıyorlar. Böyle bir anlayışa tepkisiz kalınmaz. Bir halkın dili onun en değerli varlığıdır.

Tunceli Üniversitesinin Zazaca ve Kürtçeyi ayrı başlıklar altında ele alması, üniversitenin bilimselliğine uygun ve doğru bir davranış olmuştur. Bu, hem gerçekçidir ve hem de demokratik bir duruştur. Umarız bütün üniversiteler, bilim kuruluşları bu duruşa destek verirler.

Biz aşağıda imzaları bulunan Zaza aydınları, yazar ve araştırmacıları ve kurumları, Zazaca'nın yaşatılmasına ilişkin çalışmalarında Tunceli Üniversitesi'yle dayanışma içinde olacağımızı, bu konuda her türlü akademik desteği vereceğimizi belirtmek istiyoruz.

Bu bağlamdaki engelleyici yaklaşımları inkârcı ve ırkçı olarak değerlendirip protesto ederken bu saygın projeyi yaşama geçirmede Tunceli Üniversite'sinin yanında olduğumuzu ilan ediyoruz.

İmzalayan Kurum ve Şahıslar

Zaza Dili Enstitüsü, Frankfurt a. M. /Almanya
Zaza Kulturhaus Mannheim /Almanya
Zaza Kültür Vakfı İstanbul
Radiozaza, İnternet radyosu, Almanya
Dersim-Gemeinde Rhein-Ruhr e. V., Duisburg /Almanya
Zaza Dil ve Kültür Derneği, İsveç

Dr. Zülfü Selcan, dilbilimci, Berlin
Dr. Hüseyin Çağlayan, politolog, Frankfurt a.M.
Dr. Kahraman Gündüzkanat, eğitimci, Darmstadt
Dr. Kazım Aktaş, etnolog, Frankfurt a. M.
Mesut Keskin, lenuist, doktorand, Frankfurt a.M. /Almanya
Fahri Pamukçu, Zazaca gramer yazarı, Diyarbakır
Musa Canpolat, Zazaca sözlük yazarı, şair, sanatçı, Stuttgart /Almanya
Hakkı Çimen, öğretmen, yazar, Krefeld /Almanya
Hıdır Eren, sosyolog, İstanbul
Dilaver Eren, Yüksek Elektrik Mühendisi, İstanbul
Faruk Eren, öğretmen, İstanbul
Hasan Dursun, yazar, Ludwigshafen /Almanya
Ali Kırmızııkaya, yazar, Darmstadt /Almanya
Hasan Devran, psikolog, yazar, Mannheim /Almanya
Haydar Şahin, Mannheim /Almanya
Sait Çiya, yazar, Bielefeld /Almanya
Heyder (Aslan), öğretmen, kabareci, tiyatrocü, şair, Darmstadt /Almanya
Rewal Rozvera, öğretmen, kabareci, Essen /Almanya
Kemal Pamukçu, Wetzlar /Almanya
Mahmut Pamukçu, Wetzlar /Almanya
Ramazan Yıldız, Wetzlar /Almanya
Remzi Saraç, Wetzlar /Almanya
Hayri Dalkılıç, İngiltere
Mustafa Kahraman, Basel /İsviçre
Hüseyin Sevinç, eğitimci, Basel /İsviçre
Koyo Berz, yazar, İsveç
Faruk İremet, yazar, İsveç
Mehmet Sanlı, İsveç
Ali Gültekin, İsveç
Cengiz Gültekin, İsveç